

dar leta 1814 s častnim naročilom v Paris poslan, bukve in rokopise, ktere so Francozi iz Dunaja odpeljali, prejeti. Pri tej priložnosti je šel tudi na Angležko, mesti London in Oxford obiskat. Pred že je nemške dežele obhodil in leta 1837 je potoval v Italijo do Rima. Sicer je živel, od leta 1843 dvorni svetovavec in varh dvorne biblioteke, v svojem poklicu, od cesarja, papeža in družih vladarjev z mnogimi častnimi redi posavljen, od učenih družtev in mož, kakor sploh od vsacega spoštovan, ktere ga je poznal do leta 1844, v kterem je umerl.

Kaj in koliko je pisal, bi bilo preobširno tu naštevati. Zavernemo tedaj domorodne bravece na prof. Miklošičev: „Barth. Kopitars kleinere Schriften etc.“ iz kterih je ta kratki življenjepis posnet.

Ozir po domači.

Dončka gora poleg Rogatca na Štajarskem.

(Konec.)

Pa komaj je solnce k božji gnadi odšlo in je mesec svoje ponočno potovanje nastopil, se je začelo nebo oblačiti, temni oblaki so se od Drave proti Boču in Dončki gori valili in vse se je pripravljalo k strašni nevihti. Proti polnoči je hudo vreme tako razsajati začelo, da so prebivavci bližnje okolice mislili, da se bo gora razrušila. Bliskalo se je in gromelo, da je bilo strah in groza! — Kar naenkrat se zabliška — tresk —! strela vdari in cela cerkva stoji v plamenu! — Prestrašeni prebivavci okolice, to viditi, so hiteli na pomoč; pa vse je bilo zastoj. Ravno ko so na verh gore dospeli, se je stolp s strašnim ropotanjem zrušil, da ni kamen na kamnu ostal. Zvonovi pa so se brez vse škode preko pečin valili, in so se na srednji višini gore, ravno tam, kjer se da j cerkev sv. Donata stoji, na njivi nekega pobožnega kmetiča ustanovili. Nato je gromenje prenehalo, in dež se je vlił, da je bilo, kakor da bi iz čebra lival. Celi potoki so se napravili in so gromovito v bližnjo Sotlo šumeli, ktera ni mogla toliko vode v svojo tesno strugo vzeti, ampak se je razlila, je vse bližnje travnike in njive potopila ter ljudem neizmerno veliko škode naredila.

Drugi dan je zopet prijazno solnce prisijalo, in cela narava bila je po hudi nevihti kakor prerajena.

Vse se je lepega jutra veselilo. Pastirčki so zopet svoje čede na pašo gnali, kakor po navadi, in so si s petjem kratke čas delali; prijazne tičice so po visokih bukvah skakljale, in so s petjem Stvarnika za ohrambo in lepo jutro hvalile: samo zvonovi sv. Donata niso več svojega petja s petjem pastirjev in tičic zedinjevali, ampak so žalostno in tiho na ptuji zemlji ležali, ker njih prejšno stanovanje je bil strašni požar tako vničil, da se ni poznalo, je li poderto zidovje na gori razvalina hiše božje ali kakega roparskega grada.

Tudi kmetič, kteremu je njiva v last spadala, na kateri so zvonovi sv. Donata počivali, je zgodaj vstal, ter je polje ogledavat šel, da bi vidil, koliko blaga mu je sinočna huda ura vničila. Pa kdo zamore popisati njegovo začudenje, ko je vidil vse tri zvonove čisto nepokvarjene na svoji njivi ležati! Spoznal je, da to ni golo naključje, temveč da je Bog po posebnem čudežu zvonove ohranil, da bi ne vtihnili na veke, ampak da bi mu še za naprej čast in slavo prepevali.

Iz bližnjih in daljnih krajev so pobožni kristjani te zvonove gledat hodili, in vsak je rekel, da si je Bog ta kraj za svojo hišo izbral. Malo časa potem so zvonovi novo stanovanje dobili, kajti so ljudje z združenimi močmi na ravno ti njivi drugo cerkev sv. Donata sozidali, ki še sedaj stoji; od cerkvice na gori pa se ne nahaja nič družega, kakor kupček kamenja in praha!

A. Kos. Cestnikov.

Smešnice.

* Pervi dan po novem letu je neki učenik svojim šolarjem srečo vošil, rekoč: „Želim vam srečo za novo leto, pa da bote v prihodnjem pridniši in pazliviši kakor ste v pretečenem bili.“ Najpridniši fantič vstane in se gosp. učeniku s sledečimi besedami zahvali: „Tudi mi Vam vse to iz serca vošimo.“

* Potujoč dijak (učenec) pride v neko selo in vidi, kako neusmiljeno tamošnji oštir lepo oblečenega fantiča pretepava. Na vprašanje dijakovo, je li to njegov sin, ki ga je ravno tako našeskal? mu oštir odgovori: „Ni moj sin ne, jaz sem mu stric; prišel je le k meni dva dni za kratek čas.“ A. K.

Nekemu kramarju je bila na sejmu lepa židana ruta ukradena. Ne terpi dolgo, da pritirajo tatú nazaj, ki pa je ukradeno blago tako skril, da mu je lahko bilo vse utajiti. Ko pa le vidi, da se mu huda žuga, dá ruto nazaj ravno v tem, ko se je kramar najhuje grozil in rekel: „Jo boš pa na sodni dan nazaj prinesel.“ „A, če bi bil vedil, da boš tako dolgo čakal — zaverne derzni tat — bi ti bil še kaj več pobral.“ J. K.

List iz Ljubljane.

Dragi Vitomar!

Ker sem kakor polž v Višnjigori priklenjen na sivo Ljubljano, Ti pa, dragi moj, se tudi, kakor vidim, raji sprehaš pod okrepčavnim nebom doljne štirke zemlje, kakor da bi prišel sedaj v okajeno Ljubljano, naj se namesto naji samih snideta lističa naji. Vidim Te, da debelo gledaš, ko bereš „sivo“ in kmali potem „okajeno“ Ljubljano; — ti moram tedaj, da ne boš kaj hujega mislil, razložiti te priklini, o kterih obéh bi se bil sam prepričal, ako bi bil pretekli mesec prišel v Ljubljano. Čuj tedaj, kako to. Mnogo mnogo gospodarjev je poslednje leto dalo svojim hišam od zunej sivo barvo, tako, da bo, če bo to v tem „tonu“ naprej šlo, se Ljublani namesto „bela“ Ljubljana po pravici v malo letih reklo „siva“ Ljubljana. „Okajena“ pa je bila celi mesec skor vsaki dan od tistega silnega dima, ki ga sapa privali iz požiganega močvirja toliko v mesto, da bi v njem lahko meso sušili; tako pa, ker je zraven še vročina in suša velika bila, smo sušili svoje uboge živote, da je bilo joj! Močirje je sicer Ljublani po svojih obilnih pridelkih in zavolj šote za kurjavo neprecenljiva dobrota, al v jeseni ji je tudi zavoljo dima velika nadloga, ako se namreč čisti zrak še smé, kakor smo se nekda učili, šteti med življenje človeško. Domačinci smo sicer hoté ali nehoté že vajeni tega dima in ga terpimo, ker vémo, da nam močirje marsikter kosček kruha daje, — al ptujci in popotni, te moráš slišati, kako grozno tožijo zoper smerad, in bati se je, da bojo „touristi“ po železnici marsiktero zabavljico zavoljo tega raznesli po svetu zoper našo „dimko“. Pa kaj Ti je, dragi, za vse to mar, ker vživaš v savinski dolini čisti dar božji! Naj bi Ti prav dobro teknil in Te kmali kmali spet postavil na prav terdne noge! To je pred vsem moja iskrena želja.

Bolj ko naš dim, ktere ga je že nekoliko ustavila višja prepoved, še bolj pa zaterl poslednji dež, Te bo mikala novica, da slavni prof. Mommsen iz Vratislave, s kterim si Ti v Celji govoril, je prišel unidan v Ljubljano, da bi tu in na Krajskem z lastnimi očmi vidil stare rimske spomenike in prepisal njih napise. Visoko učeni mož je prinesel že seboj celo torbico napisov naših kamnov, ki jih je prepisal iz različnih časnikov in bukev. Kakor nam je gosp. dr. E. Kosta pravil, ki mu je v vsem prijazno postregel, je v „Novicah“ našel 3 napise, ki mu poprej niso bili znani.

Vidiš, dragi moj, iz tega, kako treba nam je Terste-

njaka in Hicingerja, da v naši domovini sledita po tem, česar hodijo iz daljnih krajev iskat ptuji.

Ravno končavši ta listek mi prinese pismonoša Tvoj 3. potni list iz solčavskih planin. Dobro došel! Naj Ti bojo te verstice poterdile, da sem ga prejel, preden ga bojo priobčile „Novice“.

Ves Tvoj

Beloves.

Novičar iz raznih krajev.

Na svojem potovanju po Ogerskem so prišli Cesar 27. dan t. m. v Rimo-Szombath, 28. pa v Rosenau. — Sliši se, da 15. dan tega mesca se bo tudi vožnja blaga po železnici ljubljansko-teržaški začela. — V nekem primerljivi je višja sodnija razsodila sledeče: „Če kdo podpiše dolžno pismo, pa ne pristavi k svojemu imenu, da ga je podpisal kot priča, velja to, da je dolžno pismo podpisal kot dolžnik, ne pa kot priča, zakaj če bi ga bil podpisal za pričo, se more misliti, da bi bil svojemu imenu dostavil besedice „priča“, in potem še le more veljati za dolžnika.“ Treba je tedaj paziti, da pri takih pismih priče nikoli ne pozabijo tega pristavka. — V pondelj se je začel mednarodni statistični zbor na Dunaji. — Francozki vladni časniki terdijo, da francozki vladi sedaj ni več mar za to, da se Moldava in Valahija zedinite v eno deželo (Rumunijo), in kakor se kaže, bo sedaj rusovska vlada namesto nje prevzela to sporočilo, da bi se dognalo zedinjenje omenjenih dežel. — Knez Gregor Ghika se je na svojem gradu poleg Meluna vstrelil. — Kakor „Czas“ piše, se zbira na Poljskem, proti Krakovem, toliko rusovske armade, da se čudijo, čemu to; nekteri mislijo da zavolj mogočih homatij v Moldavi in Valahii; nobeden ne vé. — V Indii, kjer se Angleži vojskujejo zoper hudi punt, kterege dosihmal še nikakor niso mogli ukrotiti, razsaja sedaj tudi kolera, za katero je tudi angležk general Bernard umerl (tedaj ne za grižo, kakor je „novičar“ povedal). Najhuje mori ljudi ob reki Ganges, Džumna, Tonse, Cabar itd.; prikradla se je ta morivka v vasi na visokih gorah, kjer je dosihmal nikoli še ni bilo; v nizkih krajih je pa ni. Tako tudi v Indii ta počasi svojo pot hodi. — Dolgo se je govorilo, da bode car rusovski cesarja Napoleona v taboru poleg Chalons-a obiskal; sadaj se spet piše, da ne bo nič iz tega, in da se bota snidila v Darmstadt-u. — Cesar Napoleon gré te dni v tabor Chalonski, kjer bo celi mesec ostal in ondi velike vojaške vaje vodil. — Deržavni zbor v Londonu je bil v petek razpušen. — Najmlajši brat rusovskega cara, veliki knez Michael Nikolajevič se je oženil s princesnjo Cecilijo, sestro velikega vojvoda Badenskega, ktera je po rusovskih postavah za tega voljo prestopila v pravoslavno véro (staroverstvo) z novim imenom: „velika kneginja in carska visokost Olga Feodorovna.“ — Akademii pariški je bil unidan pokazan neki zelenkast keber, ki se sveti kakor zlato in se dá v prah zmleti kakor španjske muhe. Imenuje se po francozko „cetoine“ in se zoper steklino zlo hvali; — posebna komisija je določena to reč natanko preiskati. — 25. dan p. m. so v Orleans-u na Francozkem ob glavo djali nekega človeka, kateri je svojega 70 let starega očeta ubil; po postavi so hudodelnika bosega, v srajci in z odeto glavno na morišče (šafot) nesli. — Na Pruskem se je primerilo več nesreč, da so si ljudje zavdali, ki so tobak nosljali (šnofali), kateri je bil v svinčenim papirji zavrit; pruska vlada tedaj očitno svari pred tako zavitim tobakom. — V več soseskah Belgije so se kmetje zavezali, da nihče ne bo pil tobaka na polji; v več francozkih krajih je pa vlada naravnost prepovedala tobak piti na polji. — Na Francozkem pričakujejo letos več vina kot lansko leto, in posebno dobrega; v več krajih je grozdje bolno; v nekterih

krajih so bolezen z žvepljenjem pregnali. — Ker je francozka cesarica Španjolka, Španjoli pa imajo odnekaj ostudno veselje nad tem, da spušajo bike nad bike v boj, so napravili unidan v Bajoni tako bojišče. Cesar, cesarica, gospode in drugega ljudstva je privrelo v gledišče, ki je bilo tako polno, da se je poderlo več odrov in se nekoliko ljudi zelo poškodovalo. — Iznajdenik železnic, Anglež po imenu Tomáš Gray, je daroval vse svoje premoženje ti znajdbi, ktero je leta 1818 pervikrat razodel svojim prijateljem, podavši jim zvezek obrisov in papirjev, rekoč: „Sprejmite tu zarijo omike; odsedaj ni nobene daljave več na svetu.“ Leta 1852 je ta mož, po katerem jih je že toliko obogatelo, umerl skor na beraški palici! — Da ni vselej dobro, se zavoljo svoje moči preveč košatiti in če tudi v tako imenovanem „špasu“, pričuje sledeča prigodba: Nek mlad, prav močan mladenec iz Déveča na Ogerskem se je s svojo močjo kaj bahal rekoč, da izleče dva svojih tovaršev s svojim vratom iz hiše. Rečeno, storjeno! Eden mladih ljudi se oklene s svojimi rokami njegovega vratu, drug pa se je na unega obésel, in poskušnjo so začeli. Pa kmalo omaga moč širokoustnika, in ko ga tovarša spustita, mu glava omahne; — izvinila se mu je! Nesrečni žlovek je čez dva dni z neizrečenimi bolečinami svojo dušo izdihnil. — Na Angležkem je navada žlahnih gospodov, da pri javnih pojedinah vsak kaj govori. Tega se je nek žlahčič iznebil, rekoč: „Da bi bile čednosti nazočih gospej in gospodičin tolike, kolike so njih spodnje krila, njih napake pa ne večje od njih klobukov!“ — Teržaška mestna gosposka je dala na znanje, da bo tudi v prihodnjem letu pripušeno, v Terstu in njegovi okolici meso svobodno sekati. — Na Angležkem je pil nek delavec za stavo s svojimi tovarši trideset frakeljnov žganja v mnogih kerčmah. Ko že ni mogel več piti, so mu tovarši neki žganje v usta vlivali. Nesrečni človek je plačal to nezmernost prihodnji dan z življenjem svojim.

Kratkočasnice za poskušnjo s cirilico pisane.

Spisal Matija Majar.

Два фанта, Тине и Франце, ста јіграла в скарднѣу на прекладіх. Оче покличе: Тине! кај дела Франце на прекладіх?

Тине. Ніч!

Оче. Кај па ті делащ, Тине?

Тине. Јаз Францу помагам.

Napisi.

Prava cena.

Da si, Vulcin, le po sreči bogat, te ne slavi nikakor;
Bodi ubožen bogat, dike si prave gotov!
Kamen le tak je demant, ki jasnejše v temoti se sveti,
Drev da je terden, se zvé, kadar ga stresa vihar!

Pevec.

Zemljo na herbet Erkul si nabaše, rešitelj Atlantov;
Reven, pa v duhu bogat nosiš svetove, ti pevc!

Zadnji most.

Kaj pa drugače je smert kakor most iz življenja na unkraj, —
Drago mostnino pa tud' slehern plačuje že prej!

Fr. Zakrajšek.